

Protocol artikel 32 Opleidings- en
Examenreglement vernieuwde
beroepsopleiding advocaten

Inhoudsopgave

Aanleiding.....	3
Draaiboek primaire besluitvorming	7
Draaiboek beroep – voorlopige voorziening.....	10
Toelichting op beleidslijnen bij verzoeken ex artikel 32 OER.....	11

Aanleiding

Artikel 32 Opleidings- en Examenreglement vernieuwde beroepsopleiding advocaten (hierna: OER) stelt de examencommissie in de gelegenheid om stagiairs met een functiebeperking de integratieve dag op aangepaste wijze te laten afleggen. Artikel 32 OER luidt als volgt:

“Artikel 32 Aanpassing vanwege functiebeperking

Op schriftelijk verzoek kan de examencommissie voor stagiairs met een functiebeperking besluiten af te wijken van de toetsvorm of toetsduur en tot het toestaan van op de functiebeperking betrekking hebbende hulpmiddelen, mits de aanpassing niet van invloed is op de moeilijkheidsgraad en de kwaliteit van de toets. De examencommissie kan, zo nodig, advies van deskundigen inwinnen als de stagiair daar schriftelijk mee instemt.”

De examencommissie heeft de manager Toetsing BA gemandateerd om verzoeken ex artikel 32 OER te beoordelen aan de hand van de criteria die de examencommissie heeft geformuleerd. De examencommissie en de manager Toetsing BA worden bij de behandeling van de verzoeken ondersteund door de juristen van de examencommissie. De juristen verrichten het voorbereidend werk voor de examencommissie. Zij behandelen de binnengekomen verzoeken en stellen de concept beslissingen op. De juristen behandelen ook de eventuele bezwaren die worden ingediend naar aanleiding van een besluit.

De ingediende verzoeken zijn veelal divers van aard. Het is van belang om de verzoeken en de daaruit voortvloeiende bezwaren, mede in het kader van efficiëntie, zo veel mogelijk op dezelfde wijze en in overeenstemming met de AVG te behandelen. Derhalve is dit protocol, inclusief draaiboek, opgesteld.

Het protocol borduurt voort op de ervaring die is opgedaan tijdens de beroepsopleiding advocaten in de jaren 2013 tot en met 2020, de ‘oude’ opleiding. Op deze opleiding was een soortgelijk artikel van toepassing (artikel 15 lid 2 Examenreglement). Waar het gaat om digitaal af te leggen toetsen (Ethiek in de vernieuwde opleiding), kan dus deels worden teruggevallen op de opgedane ervaring in de voorgaande opleiding.

Waar het gaat om de toets Integratieve Dag I en II is reeds vooraf vast te stellen dat deze toetsvorm zich minder leent voor afwijkingen in toetsvorm of toetsduur. Per geval dient te worden bekeken of de functiebeperking tot een aanpassing kan en moet leiden, zonder dat dit afbreuk doet aan de moeilijkheidsgraad of kwaliteit van de toets.

Draaiboek primaire besluitvorming

1. Verzoek in behandeling nemen

- Het verzoek komt binnen op het e-mailadres examencommissie@beroepsopleidingadvocaten.nl.
- Het secretariaat registreert het verzoek in het statusoverzicht en koppelt het verzoek aan 1 van de juristen ter behandeling.
- Het secretariaat slaat het verzoek (e-mail) met bijlagen tijdelijk op in de daarvoor bestemde map in de mailbox van de examencommissie (Art. 32 OER procedure)

2. Ontvangstbevestiging sturen

- Het secretariaat verstuurt een ontvangstbevestiging naar de stagiair, indien nodig na overleg met de behandelend jurist. In de ontvangstbevestiging staat in ieder geval vermeld:
 - i. Zaaknummer
 - ii. Beslistermijn (= in beginsel 8 weken; met vermelding dat er rekening wordt gehouden met de datum van de eerstvolgende toets)
 - iii. Eventueel een termijn om het verzoek nader aan te vullen of te verbeteren
 - iv. Eventueel de opmerking dat verzoek korter dan 4 weken voor de toetsdag is ingediend met mogelijke consequentie (zie het model).
 - v. Informatie omtrent privacy in verband met de AVG
- N.B.
In de ontvangstbevestiging wordt in beginsel een beslistermijn van acht weken gehanteerd. Bij gebrek aan een wettelijke beslistermijn, is sprake van een redelijke termijn indien het bestuursorgaan binnen acht weken een besluit neemt.

Let wel: indien de aanvraag niet compleet is (geen medische verklaring, geen onderbouwing van het verzoek), dan wordt stagiair een extra termijn gegund om de aanvraag aan te vullen of te verbeteren. De beslistermijn wordt dan opgeschort. Deze termijn loopt tot de dag waarop de aanvulling wordt ontvangen of de termijn die voor het aanvullen was gegund ongebruikt is verstreken. Gebruik hiervoor het standaard format/model.

- De ontvangstbevestiging bevat een verzoek om toestemming voor het verwerken van persoonsgegevens en er wordt aangegeven dat de persoonsgegevens worden verwijderd uit het digitale bewaarsysteem van de examencommissie zodra het besluit is genomen. Hetgeen betekent dat mocht stagiair een hernieuwd verzoek (gedurende de opleiding) willen indienen dan wel een bezwaar tegen het besluit (willen) aantekenen, hij/zij alle onderliggende stukken opnieuw moet overleggen.
- Bij het uitblijven van een reactie op het verzoek om toestemming voor het verwerken van persoonsgegevens gaat de examencommissie (na een week) ervan uit dat stagiair geen belang meer heeft bij verdere behandeling. De examencommissie beschouwt het verzoek dan als niet-ingediend (deze wijze van afdoening wordt reeds bij ontvangstbevestiging gecommuniceerd).

- Het secretariaat registreert de datum van het versturen van de ontvangstbevestiging in het statusoverzicht.
- Het secretariaat slaat de ontvangstbevestiging tijdelijk op in de daarvoor bestemde map in de mailbox van de examencommissie.

3. Inhoudelijke beoordeling van het verzoek

- Alle verzoeken worden in behandeling genomen. In Coachview wordt nagekeken of al een coördinator (ziek & zwanger) betrokken is of andere bijzonderheden spelen.
- Indien direct duidelijk is dat geen sprake is van een functiebeperking kan het verzoek worden afgewezen. Ook kan om een nadere onderbouwing worden gevraagd.
- De verzoeken die zijn gegrond op een functiebeperking worden inhoudelijk behandeld.
- Er is (kort gezegd) sprake van een functiebeperking indien de stagiaire door een lichamelijke, zintuiglijke of andere functiestoornis de toets niet op de normale digitale wijze af kan leggen.
- Indien sprake is van een functiebeperking, moet worden beoordeeld of deze beperking een belemmering vormt bij toetsafname; in dat geval is sprake van een functiebeperking in de zin van artikel 32 OER. Vervolgens moet worden onderzocht welke voorziening geschikt en noodzakelijk is om de belemmering weg te nemen. De kwaliteit en het niveau van de toetsen moeten daarbij gewaarborgd blijven.
- Indien het nodig is om bij de interpretatie¹ van de medische verklaring een medisch adviseur in te schakelen wordt hiertoe eerst overleg gevoerd met de manager Toetsing.
- Tevens moet hiervoor (“aanvullende”) schriftelijke toestemming aan de stagiair worden gevraagd; gebruik hiervoor het format ‘Model tekst verzoek toestemming medisch advies 32 OER’.
- Naar inschatting van de behandelend jurist kan deze besluiten contact op te nemen met de stagiair. Van deze telefonische afspraak kan een schriftelijk verslag worden gemaakt. Gebruik hiervoor het format ‘gespreksverslag (telefoongesprek)’.
- Bij complexe zaken wordt, in overleg met de manager Toetsing BA, de zaak ter bespreking aan de examencommissie voorgelegd.
- Ook is (voor de formulering in het besluit) relevant na te gaan of de specifieke chronische ziekte/handicap enkel relevant is bij het voorliggende type toets (bijv. digitaal). In het besluit dient dan te worden geformuleerd of dit besluit geldt voor “alle nog af te leggen *digitale* toetsen (van de BA)”.

¹ Dat wil zeggen de verklaring op waarde laten schatten (wat betekent de gestelde beperking, wat kan verzoeker wel/niet, welke aanpassingen zijn nodig). Eventueel kan de medisch adviseur ook de verklaring interpreteren/uitleggen.

4. Versturen besluit

- De behandelend jurist schrijft de beslissing.
- Een andere jurist leest de concept-beslissing na en geeft feedback.
- Complexe beslissingen worden ter goedkeuring voorgelegd aan de examencommissie.
- De behandelend jurist rondt de beslissing af en archiveert deze (op schijf – in word).

- De behandelend jurist registreert de uitkomst van de procedure in het statusoverzicht.

- De behandelend jurist neemt de beslistermijn in acht en verstuurt het besluit tijdig naar de stagiair (in PDF-formaat; per e-mail, vanuit de examencommissie-mailbox, ondertekend door de manager Toetsing BA).

- Bij (gedeeltelijke) toewijzing van het verzoek, maakt de behandelend jurist een aantekening in Coachview.
- Tevens verstuurt de behandelend jurist bij (gedeeltelijke) toewijzing van het verzoek een e-mail naar toetsverzoeken@beroepsopleidingadvocaten.nl met daarin de toegekende aanpassing. De coördinatoren toetsing zorgen voor de uitvoering van het besluit.

5. Dossier archiveren / stukken opruimen door de behandelend jurist

- De stukken archiveren, te weten:
het verzoek (per e-mail) zonder bijlagen zoals medische verklaring(en) en alleen indien in het verzoek geen te herleiden persoonlijke informatie van stagiair vermeld, ontvangstbevestiging, reactie op verzoek om toestemming voor verwerken, evt. toestemming voor inschakelen medisch adviseur, de begeleidende mail met het verzonden besluit.
- Overige stukken worden verwijderd (te herleiden medische en/of persoonlijke informatie)
Het verwijderen van deze informatie gebeurt periodiek en op basis van geldende bewaartermijnen.

Het statusoverzicht met verzoeken + bezwaren ex artikel 32 OER wordt per kalenderjaar bijgehouden en opgeslagen in de werkgroepmap BA-Bezwaar > 15 lid 2 – 32 OER > 32 OER.

In het statusoverzicht wordt niet opgenomen 'Reden verzoek', 'Onderbouwing verzoek', 'Inhoud telefonisch contact' en welke 'Medisch onderbouwende stukken' door stagiair naar voren zijn gebracht bij het verzoek/bezwaar ex artikel 15 lid 2 Examenreglement.

Draaiboek bezwaarprocedure

1. Bezwaar in behandeling nemen

- Het bezwaar komt binnen op het e-mailadres examencommissie@beroepsopleidingadvocaten.nl.
- Het secretariaat registreert het bezwaar in het statusoverzicht en koppelt het bezwaar aan 1 van de juristen ter behandeling.
- N.B. De jurist die het primaire verzoek heeft behandeld mag het bezwaar niet behandelen.
- Het secretariaat slaat het bezwaar (e-mail) met bijlagen tijdelijk op in de daarvoor bestemde mappen in de mailbox van de examencommissie.

2. Ontvangstbevestiging

- De behandelend jurist beoordeelt het bezwaarschrift.
 - i. Daarbij wordt onder andere beoordeeld of het bezwaarschrift aan de formele vereisten van artikel 6:5 Awb voldoet. Als direct kan worden vastgesteld dat het bezwaarschrift niet aan de formele vereisten voldoet, is het bezwaarschrift kennelijk niet-ontvankelijk. Gebruik voor de uitwerking van dit besluit het format.
 - ii. Om te voorkomen dat onnodig een voorlopige voorziening wordt aangevraagd, checkt de behandelend jurist bij het secretariaat de eerstvolgende toetsdatum(s) om te kunnen beoordelen of er spoed is bij de behandeling van het bezwaar. Het is immers niet wenselijk dat een stagiair een toets aflegt en vervolgens na afronding van de bezwaarprocedure blijkt dat de wijze van toetsen toch moet worden aangepast.
- De behandelend jurist verzoekt het secretariaat een ontvangstbevestiging te sturen. Daarin staat het volgende vermeld:
 - i. Zaaknummer
 - ii. Hoorzitting, verhinderdata: let op - deze worden door de ambtelijk secretaris vooraf afgestemd met de voorzitter of een ander lid van het DB.
 - iii. Indien pro forma, een termijn gunnen voor het indienen van gronden (ter voorkoming van kennelijke niet-ontvankelijkheid verklaring).
 - iv. Beslistermijn (= in beginsel 6 weken).
- De ontvangstbevestiging bevat een verzoek om toestemming voor het verwerken van persoonsgegevens.

N.B. Bij het uitblijven van een reactie op het verzoek om toestemming voor het verwerken van persoonsgegevens gaat de examencommissie (na een week) ervanuit dat stagiair geen belang meer heeft bij verdere behandeling. De examencommissie beschouwt het verzoek dan als niet-ingediend. (deze wijze van afdoening wordt reeds bij ontvangstbevestiging gecommuniceerd).

- Het secretariaat registreert de datum van het versturen van de ontvangstbevestiging in het statusoverzicht.
- Het secretariaat verwerkt een verzoek om een hoorzitting in het statusoverzicht.

3. Hoorzitting (indien van toepassing)

- Hoorzitting organiseren
 - i. Lid van het dagelijks bestuur van de examencommissie via ambtelijk secretaris bevestigen m.b.t. afgesproken datum
 - ii. Ruimte reserveren.
 - iii. Dossier prepareren voor de hoorzitting, vooranalyse delen met lid dagelijks bestuur.
 - iv. Opnameapparatuur regelen.
- 1 lid van de examencommissie en 1 jurist zijn aanwezig op de hoorzitting.
- Hoorzitting uit laten werken.

4. Inhoudelijke beoordeling van het bezwaar

- Het bezwaar, inclusief alle bijlagen, wordt beoordeeld. Er is sprake van een volledige heroverweging.
- Bij deze beoordeling wordt het toetsingskader gebruikt dat ook bij de primaire besluitvorming wordt gehanteerd.

5. Medisch adviseur (indien van toepassing)

- Indien het wenselijk is om de medische verklaring te laten toetsen² door een medisch adviseur wordt dit eerst voorgelegd aan de manager toetsing.
- Tevens moet schriftelijke toestemming aan de stagiair worden gevraagd; gebruik hiervoor het format 'Model tekst verzoek toestemming medisch adviseur 32 OER'.

6. Beslissing op bezwaar

- Binnen 6 weken moet de beslissing naar de stagiair worden verstuurd.
 - i. Eventueel mogelijkheid om te verdagen als de termijn van 6 weken niet kan worden gehaald.
- De beslissing wordt door de behandelend jurist geschreven. Let op een mogelijk verzoek tot vergoeding van de proceskosten.
- Een andere jurist (niet tevens de jurist die het verzoek heeft behandeld) leest de concept-beslissing na en geeft feedback. De behandelend jurist legt de conceptbeslissing ter goedkeuring voor aan het dagelijks bestuur van de examencommissie.
- Een eventueel nieuwe uitkomst na bezwaar wordt door de behandelend jurist geregistreerd in Coachview.
- De behandelend jurist archiveert de beslissing op bezwaar.

² Dat wil zeggen de verklaring op waarde laten schatten (wat betekent de gestelde beperking, wat kan verzoeker wel/niet, welke aanpassingen zijn nodig). Eventueel kan de medisch adviseur ook de verklaring interpreteren/uitleggen.

- De behandelend jurist registreert de uitkomst van het bezwaar in het statusoverzicht.
- De behandelend jurist stuurt de beslissing op bezwaar in PDF-format per e-mail naar stagiair.
- Bij een gegrondverklaring/wijziging van het primaire besluit stelt de behandelend jurist de coördinatoren toetsing op de hoogte van (de inhoud van) het besluit via toetsverzoeken@beroepsopleidingadvocaten.nl. De coördinatoren toetsing zorgen voor de uitvoering van het (gewijzigde) besluit.

7. Dossier archiveren / stukken opruimen door de behandelend jurist

- De stukken opslaan als pdf, te weten:
het bezwaar (per e-mail) zonder bijlagen zoals medische verklaring(en) en alleen indien in het verzoek geen te herleiden persoonlijke informatie van stagiair vermeld), ontvangstbevestiging,
reactie op verzoek om toestemming voor verwerken van gegevens
evt. toestemming voor inschakelen medisch adviseur,
de begeleidende mail met het verzonden besluit.
- Overige stukken worden verwijderd (te herleiden medische en/of persoonlijke informatie)
Het verwijderen van deze informatie gebeurt periodiek en op basis van geldende bewaartermijnen.

Het statusoverzicht met verzoeken + bezwaren ex artikel 32 OER wordt per kalenderjaar bijgehouden en opgeslagen in de werkgroepmap BA-Bezwaar > 15 lid 2 – 32 OER > 32 OER.

Draaiboek beroep – voorlopige voorziening

1. Beroepschrift

- Het secretariaat registreert het binnengekomen beroepschrift in het statusoverzicht beroepen en stelt de juristen op de hoogte.
- Het secretariaat registreert de termijnen in het statusoverzicht en in de outlookagenda van de examencommissie.
- Het secretariaat scant het binnengekomen beroepschrift in en slaat het op in de map 'Beroep'.

2. Producties

- De behandelend jurist of het secretariaat verzamelt alle relevante stukken en slaat deze op als producties.
- Er wordt een productielijst gemaakt en deze wordt samen met de producties naar de rechtbank gestuurd. Daarvoor wordt het model 'productielijst' gebruikt.
- Kopie van de stukken (per e-mail) naar stagiair versturen.
- Let op: producties aangetekend versturen.

3. Verweerschrift

- De behandelend jurist stelt het verweerschrift op en verzendt het verweerschrift naar de rechtbank. Gebruik het model 'verweerschrift'.
- Kopie van de stukken (per e-mail) naar de stagiair versturen.
- Let op: het verweerschrift aangetekend versturen.

4. Hoorzitting

- Voorbereiden van de hoorzitting.
- Een machtiging opstellen (gebruik model machtiging examencommissie).

5. Uitspraak

- Uitspraak archiveren.

Toelichting op beleidslijnen bij verzoeken ex artikel 32 OER

Functiebeperking

Artikel 32 OER luidt als volgt:

“Artikel 32 Aanpassing vanwege functiebeperking

Op schriftelijk verzoek kan de examencommissie voor stagiairs met een functiebeperking besluiten af te wijken van de toetsvorm of toetsduur en tot het toestaan van op de functiebeperking betrekking hebbende hulpmiddelen, mits de aanpassing niet van invloed is op de moeilijkheidsgraad en de kwaliteit van de toets. De examencommissie kan, zo nodig, advies van deskundigen inwinnen als de stagiair daar schriftelijk mee instemt.”

Een stagiair met een functiebeperking kan derhalve in aanmerking komen om de toets op aangepaste wijze af te leggen. Wat wordt verstaan onder een functiebeperking?

Het College voor de rechten van de mens spreekt over handicap of chronische ziekte en legt het begrip handicap of chronische ziekte uit in lijn met het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap: ‘bij dat bij een handicap of chronische ziekte sprake is van langdurige fysieke, mentale, intellectuele of zintuiglijke beperkingen die in wisselwerking met diverse drempels de betrokkenen kunnen beletten volledig, effectief en op voet van gelijkheid met anderen te participeren in de samenleving’.³

Het expertisecentrum handicap en studie hanteert een ruimere definitie. Volgens het expertisecentrum wordt onder een functiebeperking en chronische ziekte het volgende verstaan: “elke lichamelijke, zintuiglijke of ander functiestoornis die de studievoortgang vertraagt. Dit kunnen visuele, auditieve en motorische handicaps zijn, stoornissen in taal (dyslexie), rekenen (dyscalculie), informatieverwerking (autisme), aandacht (AD(H)D), spraak, uithoudingsvermogen, geheugen/concentratievermogen en orgaanfuncties, maar ook fobieën, depressies, epilepsie, reuma, M.E., chronische RSI en zware migraine.”⁴

Beperkingen moeten zodanig zijn dat de stagiair niet in staat is om de toets op een normale wijze mondeling (ID1 en ID2) en/of digitaal (Ethiek) af te leggen. Per geval wordt onderzocht of de stagiair op grond van zijn of haar functiebeperking voor een aangepaste toetsvorm of toetsduur in aanmerking komt. In het kader van artikel 32 OER wordt onder andere op de volgende gronden om een aangepaste wijze van toetsen verzocht:

- Angststoornis
- (zware vorm van) ADHD
- ADD
- Faalangst
- Slaapproblemen, paniekaanvallen
- Oogaandoeningen
- Kleurenblindheid
- Digitale onhandigheid / digitaal lezen
- Diabetes

³ College voor de rechten van de mens, oordeelnummer 2017-123, paragraaf 6.2.

⁴ http://www.handicap-studie.nl/1_276_Functiebeperkingen.aspx

- Dyslexie
- Spanning, hartkloppingen
- Letsel of fysieke handicap
- Psychische problemen
- Taalproblemen
- Medicatie
- Burn-out
- Zwangerschap
- Klachten als gevolg van COVID-19 besmetting, bij langdurig herstel, zowel somatisch als psychisch)
- Persoonlijke omstandigheden

Opgemerkt zij dat niet alle hierboven opgesomde beperkingen als functiebeperking in de zin van artikel 32 OER zijn aangemerkt en een belemmering voor digitale toetsafname vormen. Per geval is en wordt onderzocht of de stagiair op grond van zijn of haar functiebeperking voor een aangepaste toetsduur en/of toetsvorm in aanmerking komt.

Alternatieve toetsvormen

De examencommissie dient, onder meer aan de hand van toetsing, de kwaliteit van de (opleiding binnen de) advocatuur en een goede rechtsbedeling te waarborgen. De integratieve dag is derhalve zo ontwikkeld dat ze past bij het beroepsprofiel en de inhoud van het curriculum. Hoewel het niet wenselijk is om hiervan af te wijken, noopt de toepassing van artikel 32 OER daar in voorkomende gevallen wel toe. In dat verband is van belang ervoor te zorgen dat de alternatieve manier van toetsen nog steeds volwaardig is zodat het niveau en de kwaliteit van de integratieve dag gewaarborgd blijft.

Volgens het College van de rechten van de mens moet een aanpassing 'geschikt en noodzakelijk zijn om de uit de handicap of chronische ziekte voortvloeiende belemmeringen weg te nemen'. Een aanpassing hoeft daarentegen niet onevenredig belastend te zijn voor de onderwijsinstelling.⁵ Het is echter niet voldoende om in algemene zin te stellen dat het verrichten van de gevraagde aanpassing onevenredig belastend is, zonder nader onderzoek te doen naar de kosten van de verzochte aanpassing.⁶

Diverse alternatieve toetsvormen/toetsvoorzieningen kunnen worden ingezet. Bijzondere toetsfaciliteiten ex artikel 32 OER worden (proportioneel) toegesneden op de door de stagiair aannemelijk gemaakte functiebeperking. Te denken valt aan de volgende, niet-limitatief opgesomde toetsfaciliteiten:

- Toetstijdverlenging (let wel, tijd maakt ook een onderdeel van de te toetsen (cognitieve) vaardigheid. Een compenserende maatregel (toetstijdverlenging) mag derhalve geen invloed hebben op de toetskwaliteit.)
- Aanpassen toetsvorm:
 - o Papieren versie van de toets, en eventueel ook antwoorden met pen
 - o Mondelinge toets (ultimum remedium)
 - o Dicteren van antwoorden
- Toetsopgaven op A3 formaat
- Prikkelarme ruimte/individuele ruimte
- Pauze
- Gebruik van hulpmiddelen (hulpmiddelen mogen geen invloed hebben op de toetskwaliteit)
- Eten/drinken tijdens de toets
- Insputten van insuline

⁵ Het College voor de rechten van de mens, oordeelnummer 2015-85, 2013-126 en 2017-109.

⁶ Zie het College voor de rechten van de mens, oordeelnummer 2017-109.

Toetsingskader

Op grond van voorgaande besluiten is het onderstaande beleid tot stand gekomen.

Geen functiebeperking

Een taalachterstand, digitale onhandigheid of stress in verband met een derde toetskans worden niet gezien als een functiebeperking.

Duur aanpassing

Afhankelijk van de aard van de beperking wordt beoordeeld voor welke periode toetstijdverlenging wordt toegekend. In geval van een chronische beperking ligt het voor de hand de aanpassing voor de gehele beroepsopleiding toe te kennen. Betreft het echter een beperking van tijdelijke aard (bijvoorbeeld een botbreuk), dan wordt de duur van de aanpassing afgestemd op de duur van de beperking.

Verzoeken (en besluiten) in de zin van artikel 32 OER zijn doorgaans gericht op de af te leggen digitale toets (Ethiek). Bij het behandelen van de verzoeken om een aanpassing wordt er om die reden op gelet of de gestelde beperking/stoornis enkel relevant is bij digitale toetsen. Voorkomen dient te worden dat een stagiair die vanwege een functiebeperking een aanpassing (bijvoorbeeld toetstijdverlenging) heeft gekregen zich daarop ook kan beroepen op het moment dat hij/zij aan de toets Integratieve Dag deelneemt.

Vooralsnog lijkt de toets Integratieve Dag zich, gelet op de wijze van toetsing, niet (makkelijk) te lenen voor aanpassingen in toetsvorm dan wel toetsduur.

Toetstijdverlenging

Bij de functiebeperking dyslexie is een toetstijdverlenging (bij de digitale toets) van 15% standaard. Indien op grond van dyslexie om extra toetstijd wordt verzocht moet een dyslexieverklaring zijn afgegeven door een deskundige. Volgens de stichting dyslexie Nederland is het volgende vereist: "een academische graad in de klinische psychologie of orthopedagogiek [...], alsmede een officieel erkende bekwaamheid in de psychodiagnostiek, minimaal op het niveau van, c.q. conform de BIG-registratie Gezondheidszorgpsycholoog."⁷ Een verklaring van de huisarts is niet afdoende.

Ook in geval van letsel (bijvoorbeeld botbreuken, hersenschudding, hernia, whiplash) of persoonlijke omstandigheden (snel vermoeid en afgeleid door (recent) overlijden van partner of ouder) kan op grond van een medische verklaring toetstijdverlenging worden toegekend.

Op basis van concentratieproblemen (ADHD) wordt (op grond van een verklaring van de huisarts en/of een verklaring van de psychiater) ook 15% extra toetstijd toegekend. Ook ADD is een reden om (op grond van verklaringen van een GGZ psycholoog of een orthopedagoog) toetstijdverlenging toe te kennen.

Ook op overige medische gronden (zoals concentratieproblemen op grond van chemotherapie, een hartoperatie en medicijngebruik) wordt doorgaans 15% extra toetstijd toegekend.

⁷ <http://www.expertisecentrumnederlands.nl/wp-content/uploads/2017/12/BINNEN-WERK-SDN-drukker-2.0.pdf>

In geval van angst- of paniekstoornissen (en aanverwante klachten) kan ook toetstijdverlenging worden toegekend. Met de medisch adviseur is besproken dat in geval van primaire angst (angst als los probleem) langer tijd geven en laten werken in rustige omgeving zin heeft (mogelijkheid om te herpakken bij paniek of black-out; en wetenschap geeft vaak ook extra rust).

Daarbij wordt steeds een medische onderbouwing van de noodzaak van de toetstijdverlenging verlangd. Het is noodzakelijk dat duidelijk wordt dat iets een bepaalde ernst* heeft en niet 'sinds gisteren/enkel in de aanloop naar de (derde kans) toets' bestaat en 'voldoende invaliderend'* is.

* voor toekenning van extra tijd is behandeling (althans ' bezig met iets ertegen te doen') nodig, evenals door behandelaar(s) gedocumenteerde (en langer bestaande) klachten.

Gedacht kan worden aan (antwoorden op) de vragen:

Hoe lang bestaat het probleem?

Hoe erg/ernstig zijn de klachten (hoe invaliderend)?

Welke behandeling is reeds gegeven of gepland (medicatie, psychotherapie, ...)

Door wie wordt/zal behandeling worden gegeven?

Sinds wanneer onder behandeling?

Of: waarom geen behandeling?

Welke therapeutische doelen zijn reeds behaald?

Als het gaat om een secundaire angststoornis (angst als onderdeel van een grotere psychische stoornis (ASII) / psychiatrische problematiek zoals schizofrenie, depressie enz.) dan wordt het verzoek (met documentatie) voorgelegd aan de medisch adviseur.

Meer dan standaard toetstijdverlenging

In voorkomende gevallen vraagt een stagiair om een toetstijdverlenging van meer dan 15 %. Het is - ook in dit geval - aan de stagiair te onderbouwen waarom meer dan de gebruikelijke toetstijdverlenging (van 15%) benodigd is. Bij de beoordeling van (ook) dit verzoek is onder meer relevant hoe iemands werkdag/werkweek eruit ziet (hoeveel uren op een dag; hoeveel uren aaneengesloten werken); hoeveel en hoelang pauzeren + invulling van de pauzes.

Prikkelarme toetslocatie

Advocaat-stagiairs waaraan toetstijdverlenging wordt toegekend worden geplaatst op de prikkelarme toetslocatie. Daarnaast kan de prikkelarme toetslocatie worden aangeboden in geval van een mentale functiebeperking (waarvoor geen toetstijdverlenging wordt toegekend). Het betreft een kleinschalige locatie (ca. 15 deelnemers) waar de advocaat-stagiair in kwestie zo min mogelijk prikkels ervaart. Ook stagiairs die spanning ervaren in verband met een laatste toetskans kunnen op de prikkelarme locatie worden ingedeeld.

Papieren versie toets / toets schriftelijk afleggen

In geval van een oogaandoening die de stagiair belet (goed) van het beeldscherm te lezen, kan het aanbieden van een papieren versie, indien gewenst met groter lettertype of op A3 formaat, soelaas bieden. In een dergelijk geval kan de stagiair gewoon deelnemen aan reguliere digitale toetsafname. Indien sprake is van ernstigere oogaandoeningen of (ander) letsel en digitale toetsafname niet (goed) mogelijk is, kan de toets schriftelijk worden afgelegd waarbij ook toetstijdverlenging kan worden toegekend.

“Dicteersysteem”

Indien voorgaande aanpassingen de functiebeperking niet of onvoldoende neutraliseren kan vanwege de aard van de beperking het “dicteersysteem” worden toegewezen. Dit systeem houdt in dat de stagiair de antwoorden dicteert en de daarvoor aangewezen secretaresse de antwoorden invoert in de digitale toets. De stagiair wordt getoetst in een aparte toetsruimte waar hij/zij de antwoorden vrijelijk kan dicteren. Indien gewenst is een papieren versie van de toets eveneens beschikbaar. De stagiair krijgt 15 % toetstijdverlenging die desgewenst kan worden gebruikt om de ingevoerde antwoorden na te lezen en waar nodig aan te (laten) vullen of om te ontspannen/te bewegen.

Mondelinge toetsing

Mondelinge toetsing, de meest vergaande toetsfaciliteit, is als *ultimum remedium* gereserveerd voor die uitzonderlijke situaties waarin alternatieve passende toetsfaciliteiten ontbreken en alleen mondelinge toetsing uitkomst kan bieden. Dit is in het geval van de vernieuwde BA alleen van toepassing voor de toetsen die normaliter digitaal getoetst worden en niet voor de integratieve dagen. Op deze dagen worden de stagiairs namelijk per definitie op mondelinge basis getoetst. Mondelinge toetsing is slechts aan de orde *wanneer het voor een stagiair in verband met zijn specifieke functiebeperking onmogelijk is om een toets digitaal af te leggen*.

De examencommissie ontvangt met regelmaat 'verzoeken mondelinge toetsing' die niet gebaseerd zijn op een *functiebeperking die mondelinge toetsing noodzakelijk maakt*. Uit deze verzoeken blijkt dat veel stagiairs mondelinge toetsing als minder belastend, minder stressvol of slaagkansverhogend beschouwen. De examencommissie ziet tot op heden geen aanleiding of ruimte deze te honoreren. Het restrictieve beleid van de examencommissie is afgestemd op de omstandigheid dat het voor de Beroepsopleiding Advocaten organisatorisch beperkt haalbaar is om, naast de centrale digitale toetsen, individuele (mondelinge) toetsmomenten op verzoek in te lassen; voor elk afzonderlijk toetsmoment moet immers een nieuwe toets ontwikkeld worden. Onder andere om deze reden reserveert en garandeert de examencommissie de faciliteit 'mondelinge toetsing' voor die stagiairs voor wie geen andere oplossing beschikbaar is.

In voorgaande jaren zijn mondelinge toetsen toegekend op grond van een oogaandoening aan beide ogen, staar aan beide ogen, blindheid, ziekte van Crohn in combinatie met faalangst en zeer specifiek geval van PTSS en een ernstige handicap aan beide armen. Andere, aangepaste vormen van toetsing of speciale voorzieningen bleken voor de desbetreffende stagiairs niet passend te zijn.

Veel mondelinge toetsen zijn verzocht omdat stagiairs (extreme) stress ervaren vanwege een derde (en laatste) toetskans voor een bepaald vak. Dergelijke verzoeken worden in de regel afgewezen. Ook faalangst, spanning en kortademigheid die leiden tot paniekaanvallen, hartkloppingen en dergelijke vormen in beginsel geen reden voor toekenning van aanpassing van de toetsvorm (mondelinge toets).

Wel kunnen de beperkingen die stagiairs ondervinden veelal op een andere manier worden weggenomen: in voorkomende gevallen krijgt de stagiair wel de gelegenheid de toets op een kleinschalige (rustige) locatie af te leggen, soms met toekenning van toetstijdverlenging, bijvoorbeeld om zonder 'tijdsverlies' de concentratie weer te kunnen herpakken na een paniekaanval.

Behoud toetskans

In voorkomende gevallen heeft stagiair (ook) de mogelijkheid een verzoek tot behoud van een toetskans in te dienen bij de algemene raad van de NOvA (ex artikel 3.19 lid 6 (voorheen lid 9) Voda), wanneer hij/zij zich medisch gezien, ook met toegekende extra voorzieningen, niet in staat acht deel te nemen aan de toetsdag. Dit is met name van belang, omdat het benutten van een toetskans geldt als het verbruiken van die toetskans. Doorgaans is een toewijzende beslissing op een verzoek tot behoud van een toetskans voor de stagiair aanleiding om diens verzoek ex artikel 32 OER (naderhand) in te trekken.

Medische verklaring

De Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (hierna KNMG) adviseert behandelend artsen om geen geneeskundige verklaringen over eigen patiënten af te geven. Dit standpunt wordt gesteund door de tuchtrechter.⁸ Met gerichte toestemming van de patiënt mag een behandelend arts feitelijke medische gegevens verstrekken. Een arts mag geen oordeel geven over de (medische) (on)geschiktheid om op een bepaalde wijze een toets af te leggen.

Op de website van de KNMG staat verder het volgende:

“Het geven van een waardeoordeel, dat een ander doel dient dan behandeling of begeleiding, moet objectief en deskundig gebeuren. Dat kan het best door een onafhankelijke arts met deskundigheid op het specifieke medische terrein. Een behandelend arts wordt niet geacht objectief te zijn ten opzichte van zijn patiënt. Daarnaast beschikt een behandelend arts vaak niet over de specifieke deskundigheid die nodig is voor het geven van een waardeoordeel. Ook is de arts veelal niet op de hoogte van de medische criteria waaraan de instantie die de verklaring nodig heeft, toetst.”⁹

Indien een stagiair een medische verklaring overlegt, is het aan de behandelaar van het verzoekschrift om deze medische gegevens, eventueel met behulp van een medisch adviseur, te interpreteren. Indien wordt verzocht om alle toekomstige toetsen op aangepaste wijze af te leggen dan moet uit de medische verklaring blijken dat het gaat om een chronische beperking.

Kaders omtrent de beoordeling van medische verklaring, behoudens dyslexie, ontbreken. Per geval moet de situatie en de ondersteunende verklaring worden beoordeeld.

In ieder geval gelden voor een medische verklaring de volgende minimumeisen:

- Aanduiding van de functiebeperking;
- Afgedrukt op officieel briefpapier van de betreffende instelling;
- Vermelding van datum, naam en handtekening van de medicus;
- Vermelding van diens BIG-nummer.

⁸ KNMG, praktijkdilemma's, <https://www.knmg.nl/advies-richtlijnen/artseninfolijn/praktijkdilemmas-1/praktijkdilemma/blijf-scherp-bij-medische-verklaringen.htm>

⁹ KNMG, praktijkdilemma's, <https://www.knmg.nl/advies-richtlijnen/artseninfolijn/praktijkdilemmas-1/praktijkdilemma/blijf-scherp-bij-medische-verklaringen.htm>

Medisch adviseur

Een medisch adviseur wordt in uitzonderlijke omstandigheden ingeschakeld. Het gaat dan om gevallen waarin de behandelend jurist en de manager Toetsing zich niet voldoende onderlegd voelen om de medische stukken geheel op waarde te schatten. Op verzoek van de examencommissie interpreteert de medisch adviseur de medisch overgelegde stukken. Gevraagd wordt of dat wat de stagiair daaromtrent stelt aannemelijk is en of naar het oordeel van de medisch adviseur sprake is van een functiebeperking in de zin van artikel 32 OER. Ook wordt de medisch adviseur gevraagd te adviseren over de mogelijke aanpassingen/alternatieve toetsvormen.

Voordat een medisch adviseur kan worden ingeschakeld, moet hiervoor eerst schriftelijk toestemming aan de stagiair worden gevraagd.

Bij de beoordeling van de medische gegevens kan de medisch adviseur contact opnemen met de behandelend arts/opsteller van de medische verklaring en de stagiair zelf. De medisch adviseur verricht echter geen zelfstandig medisch onderzoek.

Bij het inschakelen van de medisch adviseur moet men rekening houden met de beslistermijn.

Contactgegevens:

Veduma medisch adviseurs
P. Pliva (arts/RGA)

Postbus 152
5300 AD ZALTBOMMEL

0418 – 642951
06 – 14 37 41 44

info@veduma.nl
plivamed@gmail.com

www.veduma.nl

Handige links

- Expertisecentrum Handicap + studie; <http://www.handicap-studie.nl/home.aspx>
- Expertisecentrum Begeleid leren; <http://www.begeleiders.nl/>
- Artsenfederatie KNMG; <https://www.knmg.nl/>